

OLJEVÄXTER

Höstrapsorter

Johan Biärsjö, Svensk Raps AB

Inte mindre än 39 höstrapsorter prövas i den svenska sortförsöken. Det är intressant att notera att förädlarna tror lika mycket på op-sorterna, dvs. de konventionella sorterna som på hybriderna. Hela 27 av sorterna är konventionella och 12 st är hybrider. Nytt för 2004 är att Svensk Raps AB: s sortförsök delas in i två serier. En med op-sorter och en med hybrider. Men mätarna Express, Status (hybrid) och Celcius ingår i båda serierna och på så sätt kan vi ställa samman alla sorter i en och samma jämförande tabell.

Sortförsöken i höstraps delas in i tre områden. Norra Götaland och Svealand vilket är områdena D, E och F. Sydöstra Götaland vilket är område B samt sydvästra Götaland, område A. I Norra Götaland och Svealand är det genomfört 11 st. försök 2004. Två i serien OS 23 (op-sorter) och fyra i hybridserien (OS 24) och fem i OS 22 (resp VSO 701 och L7 822) som är serier där vi valt ut sorter som vi tror är mest lämpade för det nordligaste odlingsområdet. I område A var det sex i op-serien, fyra i hybridserien och en OS 22 (i Halland) . Slutligen i område B var det två st. vardera i op- och hybridserien.

Flerårssammanställning 2000-2004

Den svenska höstrapsodlingen skiljer sig från den övriga europeiska genom att vi har större skillnader mellan hybrider och op-sorter. Denna skillnad blir dessutom tydligare ju

längre upp i landet vi kommer. I Sydvästra Götaland skiljer det 10-14 % till hybridernas fördel jämfört med Express. Men de bästa op-sorterna nosar här hybriderna i bakhasorna där Carosell med 17 försök ligger 8 % över Express och endast 5-6 % efter hybriderna.

I Sydöstra Götaland samt i Norra Götaland och Svealand har hybriderna ett tydligare övertag. Skördeökningen är 15-20 % över Express. Intressant är att notera nykomlingen Ryder som är den hybrid som avkastat bäst både i flerårssammanställningen för Norra Götaland och Svealand och i årets försök. Den är framtagen med en annan hybridteknik, "Ogurasystemet" och skiljer sig därmed från övriga hybrider. Tekniken kan ge lite högre klorofyllhalt.

Men även i de "nordliga" odlingsområdena har vi op-sorter som vill göra hybriderna rangen stridig. Winner ligger 10-15 % över Express och även Carosell hävdar sig i dessa områden om än med något färre försök bakom sig. SW Falstaff visar sig vara en bra sort i Norra Götaland och Svealand.

Det går inte att kommentera alla sorter utan tabellerna får tala sitt eget språk. Det är lätt att konstatera att flera nya sorter knackar på dörren med både bra avkastning och goda odlingssegenskaper.

Odlingsegenskaper

I tabell 3 redovisas höstrapsorternas odlingssegenskaper. Då det gäller övervintring är hybriderna generellt sett hårdigare än de öppenpollinerande sorterna. Troligen är skillnader i övervintringen mellan sorterna

större än vad som framgår av tabellen. Försök med stora vinterskador måste nämligen ofta kasseras pga. av högt försöksfel. Det är ju i dessa försök vi också ha de största skillnader i övervintring.

I tabellen kan vi studera strållängden i

cm med Express som välkänt kortstråig på 124 cm. Frederic är den sort som mest liknar Express men även andra korta sorter börjar komma fram. Den mest extrema är hybriden Saturnin som är hela 16 cm kortare än Express.

Tabell 1. Flerårssammanställning höstraps 2000-2004

	Sydvästra Götaland (område A)		Sydöstra Götaland, (område B)		N.Götaland ó Svealand (område D-F)	
	Råfettsk. rel tal	Antal försök	Råfettsk. reltal	Antal försök	Råfettsk. rel tal	Antal försök
NPZ Express (SW)	1880 <u>100</u>	47	1770 <u>100</u>	25	1430 <u>100</u>	40
Gbr Louise (SSd)	101	28	103	13	100	27
SW Celsius	99	31	102	14	105	31
Mon Cadillac (PI)	105	23	103	12	95	13
Mon Carolus (PI)	102	24	106	13	99	14
Gbr Frederic (SSd)	102	14	100	6	95	15
Mon Carosell (PI)	108	17	107	9	116	9
Gbr Winner (SSd)	104	14	115	6	110	19
SW Falstaff	100	24	99	12	113	13
SW 048	101	8	104	2	104	4
Da Sahara (PI)	105	13	104	6	107	10
Da Tequila (SSd)	103	14	105	6	103	14
Mon Castille (PL)	108	8	118	2	103	4
Mon MLCH 093 (PL)	105	8	103	2	106	4
SW Gospel	108	10	110	3	117	6
Mon Modena (PL)	104	9	114	3	107	6
Da Verona (SSd)	108	9	110	3	108	8
DSV Liprima (SSd)	105	9	103	3	110	6
SW Banjo H	111	31	112	16	116	34
Gbr Status (SSd) H	111	32	115	15	118	35
NPZ Kronos (SW) H	109	26	116	14	118	32
Gbr Disco (SSd) H	114	20	107	10	116	25
Da Ryder (PI) H	106	18	110	10	123	19
Mon CWH 048 H (PL)	100	6	100	2	95	6
SW 0102 H	107	6	112	3	99	4
SW Madonna H	114	6	116	2	113	6
Gbr Vectra (SSd)	108	7	108	3	110	10
Ser Saturnin H (SSd)	84	7	82	3	94	8

Tabell 2. Höstraps 2004 norra Göta-land och Svealand (område D-F)

	Råfettskörd relativtal	Antal försök
NPZ Express (SW)	1600 100	11
Gbr Louise (SSd)	102	7
SW Celsius	102	11
Mon Cadillac (PI)	101	2
Mon Carolus (PI)	95	2
Gbr Frederic (SSd)	95	7
Mon Carosell (PI)	104	2
Gbr Winner (SSd)	114	7
SW Falstaff	110	7
Da Sahara (PI)	95	2
Da Tequila (SSd)	95	2
GBR Ramiro (SSd)	114	2
Ser Bryan(SSd)	97	2
HRH 956	107	2
DSV Oase (SSd)	100	2
Da Aviso (PI)	95	2
Da Chakira (PI)	94	2
Mon Canberra (PI)	106	2
Mon Caracas (PI)	111	2
Mon Castille (PL)	108	2
Mon MLCH 093 (PL)	106	2
SW Gospel, 0784	115	2
Mon Modena (PL)	114	2
Da Verona (SSd)	101	2
DSV Liprima (SSd)	109	2
Mon Castille (PL)	108	2
Mon MLCH 093 (PL)	106	2
SW 048	107	2
SW 050	105	2
SW Banjo H	120	9
Gbr Status (SSd) H	118	11
NPZ Kronos (SW) H	120	9
Gbr Disco (SSd) H	116	9
SW Calypso H	117	9
SW Madonna H	110	4
Da Ryder (PI) H	127	9
Ser Saturnin (SSd) H	95	4
SW 0104 H	113	4
Mon CWH 048 (PL) H	99	4
Gbr Vectra (SSd) H	109	4
CWH 050 H	116	4

Tabell 3. Odlingsegenskaper 2000-2004

	Övervint- ring 0-100	Stjälkstyrka 0-100	Mognad Dagar	Råfett % av TS	Prot. i mjöl % av TS	Strå- längd cm
NPZ Express (SW)	82	94	353	48,7	38,4	124
Gbr Louise (SSd)	89	82	+1	-1,2	-0,4	+15
SW Celsius	89	80	+1	-1,6	-2,1	+9
Mon Cadillac (PI)	81	89	+1	-1,1	-1,0	+4
Mon Carolus (PI)	88	84	+2	-0,6	-0,3	+4
Gbr Frederic (SSd)	86	95	+1	-1,8	-0,2	-4
Mon Carosell (PI)	88	85	+2	-1,4	-2,3	-2
Gbr Winner (SSd)	88	80	+2	-1,6	-1,9	+6
SW Falstaff	88	93	+1	+0,1	-0,9	+5
SW 048	89	78	+1	-1,5	-1,0	+2
Da Sahara (PI)	80	90	+1	-0,6	-0,6	+10
Da Tequila (SSd)	82	95	+2	-0,9	-1,9	+2
Mon Castille (PL)	87	88	+1	-1,6	-1,9	+/-0
Mon MLCH 093 (PI)	83	87	+1	-1,7	+/-0	+5
SW Gospel	89	89	+2	-1,0	-2,7	+/-0
Mon Modena (PI)	87	85	+/-0	-1,4	-2,0	+7
Da Verona (SSd)	86	91	+2	-0,2	-1,3	+10
DSV Liprima (SSd)	87	88	+1	-2,0	-1,1	+/-0
SW Banjo H	92	75	-1	-1,5	-0,7	+14
Gbr Status (SSd) H	89	80	+/-0	-1,1	-1,7	+11
NPZ Kronos (SW) H	88	78	+/-0	-1,9	-2,8	+15
Gbr Disco (SSd) H	87	86	+1	-0,5	-1,7	+12
Da Ryder (PI) H	91	71	-1	-2,3	-0,3	+13
Mon CWH 048 (PI) H	83	91	+/-0	-1,7	+/-0	+5
SW 0102 H	92	78	+/-0	-2,5	-1,0	+8
SW Madonna H	90	85	+/-0	-1,2	-1,0	+15
Gbr Vectra (SSd)	85	79	+1	-2,3	-2,6	+15
Ser Saturnin (SSd) H	91	93	+1	-3,6	+2,2	-16